

С. С. Єсімов

Навчально-науковий інститут права та психології
Національного університету “Львівська політехніка”,
канд. юрид. наук, доц.,
доцент кафедри адміністративного та інформаційного права

БАНКІВСЬКА ТАЄМНИЦЯ У КРАЇНАХ ЄС ТА АДАПТАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА У КОНТЕКСТІ ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРАВА

© Єсімов С. С., 2016

Розглянуто проблеми реалізації банківської таємниці у країнах Європейського Союзу в контексті впровадження міжнародної системи обміну інформацією фінансового характеру, спрямованою на запобігання фінансуванню тероризму та відмиванню отриманих незаконно коштів. З позиції інформаційного права розглядаються теоретичні аспекти адаптації національного законодавства щодо банківської таємниці та запровадження Єдиного глобального стандарту автоматичного обміну інформацією про доходи платників податків.

Ключеві слова: банківська таємниця, Європейський Союз, міжнародна система обміну інформацією.

С. С. Єсімов

БАНКОВСКАЯ ТАЙНА В СТРАНАХ ЕС И АДАПТАЦИЯ НАЦИОНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА В КОНТЕКСТЕ ИНФОРМАЦИОННОГО ПРАВА

Рассмотрены проблемы реализации банковской тайны в странах Европейского Союза в контексте внедрения международной системы обмена информацией финансового характера, направленной на противодействие финансированию терроризма и отмыванию средств, полученных незаконным путем. С позиции информационного права рассматриваются теоретические аспекты адаптации национального законодательства о банковской тайне и внедрения Единого глобального стандарта автоматического обмена информацией о доходах налогоплательщиков.

Ключевые слова: банковская тайна, Европейский Союз, международная система обмена информацией.

S. S. Yesimov

BANKING SECRECY IN EU COUNTRIES AND ADAPTATION OF NATIONAL LEGISLATION IN THE CONTEXT OF INFORMATION LAW

In the article the problem of banking secrecy in the European Union in the context of the international system of exchange of information of a financial nature directed at countering

terrorist financing and money laundering illegally obtained. From the standpoint of information law deals with theoretical aspects of national legislation on banking secrecy and the introduction of a single global standard for automatic exchange of information about income taxpayers.

Key words: banking secrecy, the European Union, the international system of information exchange.

Постановка проблеми. Розвиток інформаційної складової національної економіки у правовій державі, якою визначила країну Конституція України, будується на основі права. Нині можна констатувати, що розвиток суспільних відносин в інформаційній сфері суттєво випереджає розвиток права з цих питань. Представники фінансового сектора національної економіки пов'язують інформаційну безпеку з інститутом таємниці. Представники правоохоронних структур пропонують поширити сферу інформаційної безпеки практично на всі питання та відносини в інформаційній сфері, по суті, ототожнюючи інформаційну безпеку з інформаційною сферою. Водночас чинне законодавство про банківську таємницю суперечливе і колізійне, що створює проблеми в правозастосуванні. Тому дослідження правового регулювання банківської таємниці у країнах Європейського Союзу, з урахуванням динаміки розвитку суспільних відносин з позиції інформаційних правовідносин сприятиме визначенню напрямів удосконалення національного законодавства у процесі його адаптації до вимог Європейського Союзу, враховуючи економічні, політичні аспекти і аспекти національної безпеки щодо протидії незаконному фінансуванню терористичних та інших антидержавних формувань.

Ступінь розробленості теми. Банківську таємницю досліджено у працях вчених: у галузі міжнародних економічних відносин – В. Л. Андрущенко, Л. І. Вдовіченої, В. А. Дадалка, М. М. Демчука, В. Ф. Опришко, А. І. Погорлецького, К. Є. Румянцевої, В. М. Суторміної, С. Ф. Сутиріна, В. М. Федорова; в галузі фінансового права – М. А. Падейського, М. Д. Загряцкова, Ю. А. Ровінського, В. В. Буряковського, Д. В. Вінницького, М. П. Кучерявенка, О. О. Бандурки, Т. А. Латковської, Н. Ю. Пришви, О. П. Орлюк, Л. А. Савченко, Г. В. Петрової, І. Г. Русакової, А. В. Толкушкіна, Д. Г. Черника, Р. О. Гаврилюк та інших; у галузі міжнародного права – П. М. Бірюкова, В. А. Кашина, Л. В. Полежарової, І. Ю. Петраша; в галузі європейського права – Л. М. Ентіна, Г. П. Толстопятенка, І. Р. Селігмана, П. Бейкера, Р. Л. Дєрнберга, Дж. Пеппера, Ж. Тускоза, Х. Люкоти, Кр. Джанні, А. Філіпа, К. Сікера, В. Гаснера, К. Вогеля та ін. В умовах глобалізації та лібералізації міжнародних економічних відносин сучасний процес імплементації норм міжнародного фінансового права ґрунтується на суверенітеті держав з тією особливістю, що взаємодія потребує визначення в цих умовах специфіки імплементаційного процесу та його узагальнення з позиції функціонування механізмів регулювання міжнародних інформаційних відносин.

Метою статті є дослідження нормативно-правового регулювання банківської таємниці у країнах ЄС та адаптація національного законодавства до вимог міжнародних нормативних актів, чинних у визначеній сфері в контексті інформаційного права.

Виклад основного матеріалу. Російська Федерація щодо України постійно змінює форми озброєної агресії, намагаючись охопити практично усю територію держави терористичною діяльністю. За таких умов Україна та її союзники у боротьбі з імперською експансією Росії вживають заходів, спрямованих на мінімізацію терористичних загроз. Одним із таких чинників є виявлення джерел фінансування терористичної діяльності. Одним із важливих кроків у цьому напрямі стало оприлюднення Організацією економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) Єдиного глобального стандарту автоматичного обміну інформацією про доходи платників податків. Стандарт було розроблено на основі “Акту про податкові вимоги до іноземних рахунків” США (Foreign Account Tax Compliance Act – FATC). З його впровадженням очікується, що уряди країн

щороку в автоматичному режимі отримуватимуть дані про доходи своїх резидентів (юридичних і фізичних осіб) за кордоном. Стандарт базується на положеннях FATC і на існуючих стандартах Групи розроблення фінансових заходів боротьби з відмиванням коштів. Це має суттєво скоротити витрати на його впровадження. Багато фінансових установ вже знайомі з цими зобов'язаннями і у зв'язку з FATC, і через поширення на них дії цього Стандарту в інших юрисдикціях, де вони здійснюють свою діяльність. Впровадження Стандарту передбачає такі чотири етапи, які можуть виконуватися в будь-якій послідовності, зокрема одночасно: адаптація вимог щодо звітування та належної перевірки згідно з національного законодавства; вибір правової бази для обміну інформацією (більшість країн уже мають інструменти, які дають змогу здійснювати автоматичний обмін інформацією в стандартних межах, зокрема багатосторонніх угод); запровадження адміністративної та ІТ (інформаційно-технічної) інфраструктури для збирання та обміну інформацією відповідно до Стандарту; захист конфіденційності та безпека даних (розроблено детальні правила щодо конфіденційності та безпеки даних, які має бути запроваджено на законодавчому і операційному рівнях) [1].

Запозичення передового досвіду інших країн дасть змогу ефективніше боротися з негативними явищами тіньової економіки, з джерел якої фінансується терористична діяльність на території країни. Водночас автоматичний обмін інформацією необхідний для виконання Україною зобов'язань за укладеними міжнародними договорами.

У контексті зазначеного вище постає проблема адаптації національного законодавства щодо забезпечення банківської таємниці. Тому доцільно розглянути законодавчі аспекти забезпечення банківської таємниці з позиції інформаційного права, яке інтенсивно розвивається, відповідно до впровадження новітніх інформаційно-комунікаційних технологій згідно із Директивою (Євросоюз) 2015/849 Європейського Парламенту та Ради від 20 травня 2015 року про запобігання використанню фінансової системи для цілей відмивання грошей або фінансування тероризму, що вносить зміни до Регламенту (Євросоюз) № 648/2012 Європейського Парламенту і Ради, а також скасовує Директиву 2005/60/ЄС Європейського Парламенту і Ради та Директиву Комісії 2006/70/ЄС і Регламенту Комісії (Євросоюз) 2015/703 від 30 квітня 2015 року, що запроваджує мережевий кодекс правил функціональної сумісності та обміну даними [2, с. 26, 27; 29, 30]. Окрім того, Угода про асоціацію між Україною, з одного боку, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії та їхніми державами-членами, з іншого боку передбачає адаптацію національного законодавства до вимог ЄС та не тільки з позиції інформаційних аспектів. Норми національного фінансового законодавства щодо банківської таємниці у 2017 року повинні відповідати нормативним вимогам Європейського Союзу [3].

Відповідно до Закону України “Про банки та банківську діяльність” (у редакції від 12.08.2015 р.) банківська таємниця (bank secrecy) – інформація щодо діяльності та фінансового стану клієнта, яка стала відомою банку в процесі обслуговування клієнта та взаємовідносин з ним чи третім особам при наданні послуг банку і розголошення якої може завдати матеріальної чи моральної шкоди клієнту. До банківської таємниці належать відомості та інформація: про банківські рахунки клієнтів, зокрема кореспондентські рахунки банків у Національному банку України; про операції, проведені на користь чи за дорученням клієнта, та здійснені ним угоди; про фінансово-економічний стан клієнтів; про системи охорони банку та клієнтів; про організаційно-правову структуру юридичної особи – клієнта, її керівників, напрями діяльності; стосовно комерційної діяльності клієнтів чи комерційної таємниці, будь-якого проекту, винаходів, зразків продукції та інша комерційна інформація; щодо звітності банку, за винятком тієї, що підлягає опублікуванню; про коди банків для захисту інформації. Національні Правила зберігання, захисту, використання та розкриття банківської таємниці повною мірою відповідає стандартам Базельського комітету банківського нагляду.

З упровадженням інформаційно-телекомунікаційних технологій у банківську справу з початку ХХІ ст. виникли суттєві зміни у законодавчому регулюванні банківської таємниці. Користуючись матеріалами “Taurus group” Risk Management, розглянемо банківську таємницю з позиції інформаційних відносин [4].

У правотворчій діяльності країн-учасниць Європейського Союзу, Північної та Центральної Америки намітилася тенденція щодо чіткого визначенні поняття “банківська таємниця”, її об’єкта, адміністративно-правового регулювання її правового режиму.

У країнах англо-саксонської правової сім’ї – Великої Британії, Ірландії та країнах Британської співдружності – відбувається доповнення прецедентів і звичаїв законодавчими актами з окремих питань правового регулювання у визначеній сфері. Банківська таємниця виникає з контрактних відносин між клієнтом і банком. Банки несуть відповідальність за дотримання конфіденційності щодо справ своїх клієнтів. Така позиція банків повністю визнається судами. Клієнти у разі порушення банківської таємниці можуть вимагати відшкодування понесених ними при розкритті банківської таємниці збитків у повному обсязі або відшкодування з причини порушення договірних зобов’язань з боку банку. Такими договорами регулюється обов’язок банків зберігати отриману інформацію в таємниці і після припинення відносин (після закриття рахунку). Водночас з укріпленням адміністративно-правового регулювання банківської таємниці у сфері електронного банкінгу у країнах англо-саксонської правової сім’ї (common law) має місце тенденція щодо законодавчого обмеження банківської таємниці. Можливими передумовами до законодавчого регулювання інституту банківської таємниці є недостатня кількість прецедентів для правового регулювання доступу до цієї інформації [4].

В Ірландії діють норми загального права (common law). Банки зобов’язані зберігати конфіденційність щодо своїх справ з клієнтами. Такий обов’язок виникає з чинного контракту між банком і клієнтом і повністю визнається судами. Водночас кримінального покарання за порушення конфіденційності загальне право не передбачає.

У країнах романо-германської правової сім’ї банківська таємниця регулюється нормами законодавства та адміністративної практики [4].

В Австрії закон “Про банківську діяльність” регулює встановлення банківської таємниці. Закон передбачає, що кредитні інститути, їх власники, члени правління, працівники банків та інші особи, що діють від імені банків, не повинні розкривати або використовувати секрети, які стали їм відомі або доступні виключно внаслідок їх ділових відносин з клієнтами. Ця норма поширюється на працівників Центрального банку Австрії та інших владних органів, якщо їм така інформація стала відома у процесі виконання офіційних функцій. Обов’язок зберігати отриману конфіденційну інформацію в таємниці не має обмежень за часом. Закон передбачає незначну кількість винятків, коли така інформація може бути розкрита.

У Бельгії банківська таємниця визначена як професійна таємниця. Її порушення не передбачає кримінального покарання, а тільки цивільно-правове. Водночас бельгійське законодавство встановлює окремі гарантії нерозголошення банківської інформації третім особам (зокрема податковим органам), які нівелюються винятками, встановленими окремими законами.

У Греції законодавчий декрет 1059/1971 встановлює, що “будь-які види депозитів в кредитних інститутах містяться в таємниці”. Крім того, банки не повинні розкривати третім особам деталі і характер своїх відносин з клієнтами, включаючи угоди. За порушення положень про банківську таємницю передбачене кримінальне покарання. Однак істотні винятки дозволяють отримати доступ до банківської інформації певному колу третіх осіб: податковим органам, судам, банку Греції, в деяких випадках кредиторам [4].

Закон Данії “Про фінансову діяльність” передбачає, що члени ради директорів, засновники, працівники банків, ліквідатори, аудиторів, інспектори банківського нагляду й інші посадові особи фінансово-кредитних установ не можуть розкривати або використовувати конфіденційну інформацію без належної підстави. Такі самі обмеження накладаються і на одержувачів такої інформації. Порушення такого зобов’язання карається кримінальними і цивільно-правовими санкціями. Водночас правоохоронні органи мають юридичні підстави отримати відповідну інформацію у порядку, визначеному законодавством.

В Іспанії Закон № 44 2002 року “Про банки” покладає на банки обов’язок зберігати в таємниці дані і операції своїх клієнтів, прирівнюючи банківську таємницю до таємниці особистого та сімейного життя. Механізм забезпечення банківської таємниці ґрунтується на підставі укладених

контрактів із введенням положень, сформованих на практиці до вступу у законну силу Закону “Про банки”.

Італія сформувала національне законодавство щодо банківської таємниці на підставі директив ЄС та існуючих у банківській системі традицій та адміністративної практики судів і численних правил, встановлених банками.

Особливості законодавчого регулювання банківської таємниці у країнах Прибалтики, які входили до складу радянської імперії, зумовлені необхідністю протидіяти намаганням Росії фінансувати антидержавні сили.

Законом Латвії “Про кредитні інститути” 1995 р. встановлено, що обов’язком кредитного інституту є збереження конфіденційності особи, рахунків, депозитів і угод клієнта. Менеджери, адміністратори, працівники кредитного інституту, а також представники державних органів, яким у силу виконання посадових обов’язків стала відома конфіденційна інформація, зобов’язані зберігати професійну таємницю. Обов’язок зберігати в таємниці отриману інформацію поширюється на всіх зазначених вище осіб і після припинення виконання ними своїх обов’язків. Розкрити конфіденційну інформацію можна на підставі адміністративних рішень податкових органів, прокуратури, суду, Банку Латвії та Комісії з фінансового ринку і ринку капіталу, на які не поширюється зобов’язання зберігати професійну таємницю у випадку протиправного використання фінансових ресурсів [4].

У Литві закон “Про банки” 2004 р. містить визначення “секрети банку”, до яких належать будь-які дані та інформація про: рахунки, відкриті у банку, баланс за рахунком, здійснення операцій, умови, на яких надаються послуги, зобов’язання клієнта, фінансова ситуація клієнта та інші дані фінансового характеру. Банк, банківські співробітники і треті особи, яким інформація стала відома, не повинні розкривати її третім особам, крім випадків, встановлених Законом про банки та іншими законами. Адміністративний і кримінальний кодекси встановлюють санкції за порушення банківської таємниці [4].

У Ліхтенштейні Закон “Про банки і фінансові компанії” 1992 р. визначає, що персонал банків зобов’язаний зберігати в таємниці інформацію, яка стала їм відома внаслідок виконання ними своїх обов’язків. Такий обов’язок не має тимчасового обмеження та стосується співробітників державних органів, яким інформація стала відома в силу виконання своїх функцій. За співробітниками банків зберігається обов’язок давати свідчення перед місцевими кримінальними судами, а також інформувати про підозри у вчиненні злочинів.

Закон Люксембургу “Про фінансовий сектор” накладає на співробітника фінансової установи обов’язок тримати в таємниці інформацію, отриману ним при виконанні професійних обов’язків відповідно до положень про професійну таємницю, встановлених кримінальним законом. Нормативний акт встановлює випадки, коли інформація може бути розкрита третім особам у процесі нагляду за банківською діяльністю, але інформація, отримана для одних цілей, не може бути використана для інших [4].

Законодавство Нідерландів у аспекті фінансової діяльності не встановлює механізм забезпечення банківської таємниці. Загальні умови надання банківських послуг закріплюють за банками обов’язок зберігати банківську таємницю. Водночас кримінальне законодавство встановило відповідальність за розголошення особою, якій відомо або могло бути відомо в силу виконання обов’язків або посади, відомостей фінансового характеру. Надання інформації фінансового характеру здійснюється фінансовими установами на підставі рішення суду або слідчого судді [4].

У Німеччині положення про банківську таємницю ґрунтується на нормах цивільного права і передусім на контрактних зобов’язаннях, що виникають між банком і клієнтом, відповідно до якого банк зобов’язаний зберігати конфіденційність справ клієнта. Спеціальними федеральними законами встановлено обов’язок банків, з низкою суттєвих обмежень, передавати інформацію про клієнтів і їхні справи податковим органам.

Закон Польщі від 29 серпня 1997 р. “Про банківську діяльність” визначає, що банківською таємницею є інформація, що стосується банківської діяльності, зокрема інформація, що стосується клієнтів. Банки, їх співробітники та особи, через яких банки здійснюють свою діяльність,

зобов'язані зберігати банківську таємницю. Завіса банківської таємниці може бути піднята тільки у випадках, визначених законом на підставі процесуальних рішень правоохоронних органів [4].

Португалія декретом № 298, прийнятим у 1992 р., визначила банківську таємницю як професійне зобов'язання працівників фінансових установ, які надають послуги на постійній або тимчасовій основі, не публікувати або використовувати інформацію, що стосується діяльності кредитних інститутів та їх взаємовідносин з клієнтами. Імена клієнтів, рахунки і рух за рахунками знаходяться під захистом професійної таємниці. Закон передбачає розкриття інформації третім особам, зокрема правоохоронним органам [4].

У Словаччині закон № 483 “Про банківську діяльність”, прийнятий у 2001 р., визначив поняття банківської таємниці. Працівники банків, члени органів управління та нагляду зобов'язані зберігати інформацію, що зачіпає інтереси банків і клієнтів, у таємниці і під час перебування на посаді і після припинення виконання своїх обов'язків. Будь-яка інформація і документи, що стосуються клієнтів банку та їх діяльності, які не можуть бути отримані з відкритих джерел, особливо інформація про операції та баланси рахунків, підпадає під дію положень про банківську таємницю. Банківською таємницею є також умови угоди, яка не була здійснена. Закон допускає розкриття інформації у визначених випадках правоохоронним органам на підставі адміністративних рішень [4].

Закон Словенії “Про банківську діяльність” 1999 р. вважає конфіденційними відомості про стан рахунків, умови угод, укладених клієнтами та банками. Перелік посадових осіб, які несуть відповідальність за порушення Положення банківської таємниці, поширюються на членів правління, акціонерів, працівників банку та інших осіб, які у зв'язку зі своєю роботою в банку або наданням послуг банком отримують доступ до конфіденційної інформації. Відповідно до закону банк повинен розглядати як конфіденційні всі дані, факти та обставини, які стали відомі банку при наданні послуг клієнтові або здійсненні угод. Надання інформації правоохоронним органам визначено нормативними актами, які регулюють їх діяльність [4].

У Фінляндії закон “Про кредитні інститути” зобов'язує працівника банку або кредитного інституту зберігати в таємниці отриману ним в процесі виконання своїх професійних обов'язків інформацію, що стосується становища, особистих обставин клієнтів або інших осіб, їхніх торговельних або ділових секретів, за винятком випадків, коли особи, яких ця інформація стосується, дозволять її розкрити. В адміністративному порядку надається інформація за запитами правоохоронних органів та суду [4].

Закон Угорщини “Про кредитні інститути і фінансові підприємства” накладає на працівників банків обов'язок зберігати в таємниці інформацію, що стосується інтересів своїх клієнтів: особисті дані, діяльність, угоди і баланси за рахунками. Передбачено кримінальне покарання за несанкціоноване законом розкриття інформації, що належить до банківської таємниці.

У Франції визначено перелік відомостей, які віднесено до банківської таємниці. Співробітники та керівники банків зобов'язані зберігати інформацію в таємниці. Водночас за порушення професійного обов'язку передбачено кримінальне та цивільне покарання [4].

У Чехії банківська таємниця охоплює взаємини, що стосуються інтересів банку та клієнтів. Обов'язок зберігати банківську інформацію в таємниці покладено на всіх працівників банківських і парабанківських установ. В окремих випадках керівні органи банку можуть звільнити працівника від обов'язку зберігати банківську таємницю. У випадку підозри щодо отримання коштів незаконним шляхом правоохоронні органи мають право отримати інформацію на підставі умотивованого запиту на підставі закону, який визначає порядок діяльності правоохоронного органу.

Федеральний закон Швейцарії від 8 листопада 1934 р. “Про банки” забороняє посадовим особам банку, комісіонерам банку, представникам Федеральної банківської комісії, співробітникам або посадовим особам аудиторської компанії розкривати інформацію про клієнтів, яка їм стала відома в результаті здійснення своєї діяльності. Закон забороняє їм навіть давати третім особам

підтвердження, що їм відома будь-яка інформація, яка стосується клієнтів. Розкриття банківської таємниці здійснюється на підставі рішення суду за клопотанням правоохоронного органу [4].

У Швеції Закон “Про банківську діяльність” від 1987 р. встановлює, що інформація, яка стосується особистих взаємин між клієнтом і банком, не може бути розкрита третім особам без належної юридичної підстави. Законодавство та судова практика встановлює ряд винятків із банківської таємниці.

Закон Естонії “Про кредитні інститути”, прийнятий у 1999 р., визначає банківською таємницею дані, що стосуються фінансового становища, особистих даних, угод, економічної діяльності, ділових і професійних секретів, прав власності або бізнесу клієнтів кредитного інституту. Інформація може бути розкрита третім особам тільки з письмової згоди клієнта або на підставі інших положень зазначеного закону [4].

У березні 2015 р. Європейська Комісія розробила Проект заходів, спрямованих на досягнення прозорості у податкових питаннях (Transparency Package). Основні пропозиції: автоматичний обмін інформацією щодо податкових погоджень (rulings), виданих державами-членами ЄС; публічне розкриття міжнародними бізнес-групами деяких відомостей податкової звітності; перегляд підходів щодо визначення “шкідливих податкових режимів”, які порушують конкуренцію між державами ЄС; підготовка статистичних відомостей щодо податкових злочинів та інших зловживань у податковій сфері для розроблення ефективних заходів протидії.

Міжнародний обмін інформацією передбачає: обмін за запитом (стандарт Exchange of Information on request (EOIR), який сьогодні залишається основним інструментом для України; спонтанний обмін; автоматичний обмін (стандарт Automatic Exchange of Information (AEOI). Автоматичний обмін передбачає: збирання інформації; модель обміну; співвідношення з іншими формами обміну (стандарт (Model Competent Authority, Agreement Common Reporting Standard (Common standard on reporting, due diligence and exchange of information); стандарт AEOI) [5, с. 18–22].

На міжнародному рівні Україна повинна ратифікувати Конвенцію про адміністративну допомогу (EU Directive on administrative cooperation in the field of taxation), підписати міжвідомчі угоди, досягти взаємної згоди з партнерами про обмін, узгодити форми обміну з державами, які погодились на обмін. На національному рівні необхідно імплементувати стандарт AEOI, врегулювати регулярне оновлення внутрішніх процедур відповідно до вимог стандарту AEOI, забезпечити дотримання вимог конфіденційності та захисту персональних даних, унормувати автоматизацію та технологічне забезпечення збирання інформації та обміну.

Висновки. В умовах зміни правового режиму інформації обмеженого доступу в банківській діяльності державним органам і банкам важливо зберегти лояльність та довіру клієнтів і запобігти відтоку грошей з рахунків і депозитів фізичних та юридичних осіб. Цей факт стримує вибір напрямів адаптації національного банківського законодавства відповідно до вимог ЄС. Банки та державні органи повинні спільними зусиллями забезпечити збереження переданої і одержуваної ними інформації. У зв’язку з вищезазначеним, вірогіднішою сьогодні тенденцією розвитку правового режиму інформації обмеженого доступу в банківській діяльності можна вважати визначення чіткого переліку випадків та одержувачів такої інформації за одночасного посилення відповідальності за її розголошення співробітниками і банків, і державних органів, які є одержувачами цієї інформації. Водночас обмін інформацією відповідно до Директиви (Євросоюз) 2015/849 Європейського Парламенту та Ради від 20 травня 2015 року про запобігання використанню фінансової системи для цілей відмивання грошей або фінансування тероризму, що вносить зміни до Регламенту (Євросоюз) № 648/2012 Європейського Парламенту і Ради, а також скасовує Директиву 2005/60/ЄС Європейського Парламенту і Ради та Директиву Комісії 2006/70/ЄС відкриває для України змогу щодо доступу та використання інформації про рахунки та вклади громадян, відкритих на території США, країн Європейського Союзу та країн, які ратифікують угоду про обмін інформацією. Це вигідно Україні з погляду поповнення скарбниці

податками, отриманими від доходів з відкритих за кордоном рахунків і дасть змогу контролювати фінансові потоки організацій, які посягають на національну безпеку.

1. Автоматичний обмін податковою інформацією: перспективи впровадження глобального стандарту / Наталія Герасименко // Вісник. Офіційне видання ДФС України. – 2015. – № 15. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [<http://www.visnik.com.ua/ua/pubs/id/8224>].
2. Реферативний огляд європейського права (інформаційно-аналітичний дайджест квіт. – черв. 2015 р.) / За заг. ред. В. О. Зайчука. – К.: Ін-т законодавства Верховної Ради України, 2015. – 64 с.
3. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/984_011].
4. Risk Management. Законодательные регулирования института банковской тайны в ЕС и ряде других европейских стран. Taurus group. Taurus Ltd. 2015. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://taurus-group.eu/ru/about-us/>
5. Останні тенденції у сфері міжнародного оподаткування. Обмін податковою інформацією та прозорість офшорних структур. 23 червня 2015 року. Building better working world EY. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [[http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/EY-international-tax-trends-23-jun-2015/\\$FILE/EY-international-tax-trends-23-jun-2015.pdf](http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/EY-international-tax-trends-23-jun-2015/$FILE/EY-international-tax-trends-23-jun-2015.pdf)].